

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Α.ΔΙ.Π.
ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

HELLENIC REPUBLIC
H.Q.A.
HELLENIC QUALITY ASSURANCE
AND ACCREDITATION AGENCY
IN HIGHER EDUCATION

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ
ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ
ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Απρίλιος 2014

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ 44
117 42 ΑΘΗΝΑ

44 SYGROU AVENUE
11742 ATHENS, GREECE

Πίνακας Περιεχομένων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	2
1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
1.1 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ.....	3
2 ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ Α.Ε.Ι. ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΜΟ.ΔΙ.Π.	5
2.1 Το ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΠ	5
2.2 ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΜΟΔΠ	5
2.3 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΠ	6
2.4 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΠ.....	6
2.5 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΠ	7
3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	7
3.1 Το ΠΛΑΙΣΙΟ	7
3.2 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΠ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ. ..	8
3.3 ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ.....	8
3.4 ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΠ..	9
3.5 ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ.....	9
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	11

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το κείμενο που ακολουθεί και οι διαδικασίες που προτείνονται σχετικά με την προετοιμασία και εφαρμογή του θεσμού της Αξιολόγησης Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης και Πιστοποίησης του Εσωτερικού τους Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας είναι προϊόν επεξεργασίας που ξεκίνησε κατά το πρώτο εξάμηνο του 2011 και συμπληρώθηκε πρόσφατα ώστε η ΑΔΙΠ να προχωρήσει στην υλοποίηση των υποχρεώσεών της σύμφωνα με τον Ν. 4009/2011.

Σε εφαρμογή των προνοιών του παραπάνω νόμου σχετικά με τις αρμοδιότητες της ΑΔΙΠ για την περιοδική πιστοποίηση (α) των εσωτερικών συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας των Α.Ε.Ι. που προβλέπονται στο άρθρο 14, αλλά και (β) των προγραμμάτων σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης (βλ. ιδίως το άρθρο 66, παρ. 1), συντάχθηκαν οι κατευθυντήριες οδηγίες, οι αναλύσεις κριτηρίων και τα προτεινόμενα από την ΑΔΙΠ υποδείγματα εκθέσεων με τους πίνακες που τα συνοδεύουν. Τα παραπάνω βασίζονται (βλ. ιδίως το άρθρο 66, παρ. 2α) στις «Αρχές και Πρότυπα Διασφάλισης Ποιότητας» του *Ευρωπαϊκού Συνδέσμου Διασφάλισης της Ποιότητας (ENQA)*, σε συνδυασμό με τα κριτήρια και τις διαδικασίες που προβλέπονται από τον Ν. 4009/2011 (ιδίως άρθρα 66 και 70-72) αλλά και σε άλλα άρθρα του ίδιου νόμου, που αναφέρονται στην σύνθεση, τις αρμοδιότητες και την λειτουργία της ΜΟΔΙΠ των ΑΕΙ (βλ. ιδίως άρθρο 15).

Το παρόν Προοίμιο αναφέρεται στη δράση της Αξιολόγησης Ιδρύματος και στην Αξιολόγηση/Πιστοποίηση του Εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας.

Απρίλιος 2014

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τον Νόμο 3374/2005 αναδεικνύεται ως θεμελιώδης στόχος της Ελληνικής Ανώτατης Εκπαίδευσης η επιδίωξη και διασφάλιση της ποιότητας των ΑΕΙ αλλά και των προσφερόμενων προγραμμάτων σπουδών και τίτλων, με σκοπό την καλύτερη δυνατή ικανοποίηση των αναγκών της κοινωνίας και των προσδοκιών που αυτή εναποθέτει στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Με τον όρο *Διασφάλιση της Ποιότητας* (ΔΠ) νοείται η συστηματική, δομημένη και συνεχής προσήλωση στην ποιότητα. Προϋποθέτει την οργάνωση ενός **εσωτερικού συστήματος** αρχών, κριτηρίων, και κανονισμών, η άρτια λειτουργία του οποίου πιστοποιείται με περιοδικές διαδικασίες εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης.

Οι ως άνω στόχοι ενισχύθηκαν περαιτέρω με την θεσμοθέτηση από τον Ν. 4009/2011, της **Πιστοποίησης** τόσο σε επίπεδο Ιδρύματος όσο και σε επίπεδο Προγραμμάτων σπουδών. Η υλοποίηση της Πιστοποίησης ανατέθηκε από την Πολιτεία στην αναβαθμισμένη με τον ίδιο νόμο ανεξάρτητη Αρχή Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση¹.

Στόχος του έργου της ΑΔΠ είναι η διαμόρφωση ενιαίου πλαισίου ΔΠ εκπαίδευσης και έρευνας στα ΑΕΙ σε εθνικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο, με γνώμονα το εθνικό συμφέρον αλλά και την περαιτέρω ανάπτυξη και συνεχή βελτίωση του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΧΑΕ). Ειδικότερα, στην αρμοδιότητα της ΑΔΠ ανατέθηκε η διαμόρφωση, οργάνωση, συμπλήρωση, εξειδίκευση και τυποποίηση τόσο των αρχών, κριτηρίων και δεικτών όσο και της μεθοδολογίας και των διαδικασιών πιστοποίησης στο παραπάνω πλαίσιο.

1.1 Η Ευρωπαϊκή Διάσταση

Η εισαγωγή και ανάπτυξη ενός πολιτισμού που αναγνωρίζει την σημασία της ποιότητας και της ΔΠ στο έργο των Α.Ε.Ι. αποτελεί σημαντικό βήμα για την προαγωγή του ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Παράλληλα όμως σε εθνικό επίπεδο συμβάλλει στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης της Πολιτείας και του κοινού στο αυτοδιοίκητο των ιδρυμάτων, ενισχύοντας την αυτογνωσία τους αλλά και την κοινωνική λογοδοσία των Α.Ε.Ι.

Ο διττός αυτός σκοπός αντιμετωπίζεται με την διαμόρφωση ενός κοινά αποδεκτού Ευρωπαϊκού πλαισίου αρχών, διαδικασιών και κατευθυντήριων οδηγιών Διασφάλισης της Ποιότητας. Το πλαίσιο αυτό αποτυπώθηκε με ευθύνη του *Ευρωπαϊκού Συνδέσμου για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση* (ENQA)², δημοσιεύθηκε με τον τίτλο «Ευρωπαϊκές Αρχές και Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Διασφάλιση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση» (ESG)³ και αποτελεί σήμερα για περισσότερες από 45 χώρες το βασικό εγχειρίδιο αρχών, κανόνων και οδηγιών για την διαμόρφωση των εθνικών πλαισίων ΔΠ.

¹ Ν. 4009/2011, άρθρα 64-75, ιδίως 66, 70-72.

² European Association – πρώην Network – for Quality Assurance in Higher Education.

³ European Standards and Guidelines for Quality Assurance in Higher Education, 4^η αναθεώρηση (υπό έκδοση), 2015.

Στο κείμενο των ESG υιοθετήθηκε το πνεύμα της διακήρυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης Πανεπιστημίων (EUA, Gratz, Ιούλιος 2003), ότι «σκοπός μιας Ευρωπαϊκής διάστασης για την ΔΠ είναι να προαγάγει την αμοιβαία εμπιστοσύνη και να βελτιώσει τη διαφάνεια με σεβασμό στην ποικιλότητα των εθνικών πλαισίων και επιστημονικών περιοχών». Παράλληλα όμως υπογραμμίζεται ότι, «αναγνωρίζοντας την αρχή του αυτοδιοίκητου των ιδρυμάτων, **την πρωταρχική ευθύνη για την ΔΠ στην Ανώτατη Εκπαίδευση έχουν τα ίδια τα επί μέρους ιδρύματα**, πράγμα που εξασφαλίζει τη βάση για κοινωνική λογοδοσία του ακαδημαϊκού συστήματος μέσα στο εθνικό πλαίσιο ποιότητας».

Για τους παραπάνω λόγους, ενώ οι προτεινόμενες από την ENQA «αρχές και κατευθυντήριες οδηγίες» πρέπει να εφαρμόζονται σε όλα τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Ευρώπης, ανεξάρτητα από την δομή, την λειτουργία και το μέγεθός τους και ανεξάρτητα από το εθνικό σύστημα στο οποίο εντάσσονται, δεν περιλαμβάνουν προτάσεις για λεπτομερείς «διαδικασίες», καθώς αυτές αποτελούν σημαντικό μέρος της ευθύνης των ιδρυμάτων στο πλαίσιο της ανεξάρτητης λειτουργίας τους. Τα εθνικά συστήματα διασφάλισης ποιότητας των ΑΕΙ, όπως αυτό που θέσπισε ο Ν. 4009/2011 και εξειδικεύεται από την ΑΔΙΠ, αλλά και τα «εσωτερικά συστήματα διασφάλισης ποιότητας των ιδρυμάτων» πρέπει να καλύπτουν τις απαιτήσεις του εθνικού και του ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου, είναι όμως ελεύθερα να προσθέτουν ή να εξειδικεύουν συγκεκριμένα στοιχεία που, κατά την κρίση τους, αποτυπώνουν καλύτερα την ιδιαίτερη φυσιογνωμία τους.

2 ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ Α.Ε.Ι. ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΜΟ.ΔΙ.Π.

2.1 Το Εσωτερικό Σύστημα ΔΠ

Σε κάθε ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης διαμορφώνεται και εφαρμόζεται, με ευθύνη και πρωτοβουλίες της οικείας ΜΟ.ΔΙ.Π., ένα **εσωτερικό σύστημα διασφάλισης ποιότητας** που πρέπει να καλύπτει όλο το φάσμα των λειτουργιών και δραστηριοτήτων του ιδρύματος¹.

Οι αρχές και τα κριτήρια ΔΠ που πρέπει να διέπουν τις βασικές λειτουργίες των ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης στον ΕΧΑΕ και γενικές κατευθυντήριες οδηγίες για την εφαρμογή τους καταλαμβάνουν το Πρώτο Μέρος των ESG. Προκειμένου να διευκολυνθούν τα ελληνικά ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης στην διαμόρφωση, θέσπιση και εφαρμογή του εσωτερικού τους συστήματος ΔΠ, στο Παράρτημα του παρόντος αναλύονται μία προς μία οι αρχές αυτές και προτείνονται κριτήρια, κατευθυντήριες οδηγίες και δείκτες αξιολόγησης για κάθε μία από αυτές. Επισημαίνονται επίσης τα κυριότερα σημεία ελέγχου κατά την εξωτερική αξιολόγηση του συστήματος.

Είναι αξιοσημείωτο, ότι βασικός παράγων του συστήματος ΔΠ και των διαδικασιών του πρέπει να είναι η μεγαλύτερη δυνατή **διαφάνεια**. Τόσο οι αρχές όσο και οι διαδικασίες ΔΠ πρέπει να είναι προκαθορισμένες και να δημοσιοποιούνται ευρύτατα.

2.2 Πλαίσιο Λειτουργίας της ΜΟΔΙΠ

Την ευθύνη για την οργάνωση και εφαρμογή σε κάθε ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης ενός εσωτερικού συστήματος ΔΠ, με συγκεκριμένες αρχές, κριτήρια, κανονισμούς και διαδικασίες συντήρησης και διαρκούς βελτίωσης, ανέθεσε ο νόμος 4009/2011 με το άρθρο 14 στην *Μονάδα Διασφάλισης της Ποιότητας* (ΜΟ.ΔΙ.Π.), όργανο της κεντρικής διοίκησης των Α.Ε.Ι.

Σύμφωνα με τον νόμο η ΜΟ.ΔΙ.Π. είναι αρμόδια, ιδίως, για (Ν. 4009/2011, άρθρο 14.2):

- (α) την ανάπτυξη συγκεκριμένης πολιτικής, στρατηγικής και των απαραίτητων διαδικασιών για τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας του έργου και των υπηρεσιών του ιδρύματος, που αποτελεί το εσωτερικό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας του ιδρύματος,
- (β) την οργάνωση, λειτουργία και συνεχή βελτίωση του εσωτερικού συστήματος διασφάλισης της ποιότητας του ιδρύματος,
- (γ) το συντονισμό και την υποστήριξη των διαδικασιών αξιολόγησης των ακαδημαϊκών μονάδων και των λοιπών υπηρεσιών του ιδρύματος και
- (δ) την υποστήριξη των διαδικασιών εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης των προγραμμάτων σπουδών και του εσωτερικού συστήματος διασφάλισης της ποιότητας του ιδρύματος, στο πλαίσιο των αρχών, κατευθύνσεων και οδηγιών της ΑΔΠ.

¹ Ν. 4009/2011, άρθρο 15, ιδίως α και β.

Εξ άλλου, στα γενικά κριτήρια για την πιστοποίηση των εσωτερικών συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας των Α.Ε.Ι. από την ΑΔΙΠ περιλαμβάνονται, ιδίως (άρθρο 72.2):

- (α) η θέσπιση σαφών και καθορισμένων στόχων για τη διασφάλιση και τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών και των υποστηρικτικών υπηρεσιών του ιδρύματος,
- (β) η διαδικασία σχεδιασμού πολιτικής, η αποτελεσματική οργάνωση και η διαδικασία λήψης αποφάσεων για τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας,
- (γ) η διαδικασία εφαρμογής της πολιτικής για τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας, και
- (δ) η τεκμηριωμένη βελτίωση της ποιότητας.

Οποσδήποτε, για τη διασφάλιση και συνεχή βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου του, καθώς και για την αποτελεσματική λειτουργία και απόδοση των υπηρεσιών του, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 72.2 του Νόμου 4009/2011, το εσωτερικό σύστημα ΔΠ κάθε ιδρύματος πρέπει να διαμορφώνεται σύμφωνα με τις διεθνείς πρακτικές, ιδίως εκείνες του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης, και τις αρχές και κατευθύνσεις της ΑΔΙΠ (άρθρο 14, 1).

Γίνεται φανερό ότι με τον Νόμο 4009/2011 η ΜΟ.ΔΙ.Π., ως υπεύθυνη για την ποιοτική λειτουργία του ιδρύματος σε όλα τα επίπεδα, αναδεικνύεται σε κρίσιμο παράγοντα της ανώτατης εκπαίδευσης, την ποιότητα της οποίας καλείται να διασφαλίζει αδιαλείπτως, να παρακολουθεί και να συντονίζει επί συνεχούς βάσεως. Επίσης, ότι η επιτυχία του έργου της ΜΟΔΙΠ εξαρτάται (άρθρο 14.4) από:

- (α) την συνεργασία με την ΑΔΙΠ,
- (β) την ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης των δεδομένων της λειτουργίας τού Ιδρύματος,
- (γ) την ευθύνη για τη συστηματική παρακολούθηση και δημοσιοποίηση στον ιστότοπο του ιδρύματος των σχετικών με την αξιολόγησή του διαδικασιών και των αποτελεσμάτων τους.

2.3 Οργάνωση και Ανάπτυξη Εσωτερικού Συστήματος ΔΠ

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το συγκεκριμένο έργο το οποίο αποτελεί την αποκλειστική προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας πιστοποίησης κάθε ιδρύματος έχει μεγάλο εύρος, πολλές και ποικίλες απαιτήσεις, που συνιστούν μεγάλη πρόκληση για τις σημερινές δομές της ακαδημαϊκής διοίκησης και απαιτούν την κινητοποίηση όλων των δυνάμεων του ιδρύματος.

Στην συνεχή προσπάθειά της να υποστηρίξει τα ιδρύματα στο δύσκολο αυτό εγχείρημα, η ΑΔΙΠ αναλαμβάνει συγκεκριμένες πρωτοβουλίες για τον **Σχεδιασμό του Συστήματος**, που προτάσσονται ως πρώτη φάση της διαδικασίας πιστοποίησης στο πλαίσιο της δράσης «Αξιολόγηση Ιδρύματος και Εσωτερικού Συστήματος ΔΠ».

2.4 Παρακολούθηση του Εσωτερικού Συστήματος ΔΠ

Ως υπεύθυνη για την παρακολούθηση της εφαρμογής του εσωτερικού συστήματος ΔΠ του ιδρύματος η ΜΟ.ΔΙ.Π.:

Χρηματοδοτήθηκε από το ΕΣΠΑ για να αναπτύξει ευρύ πληροφοριακό σύστημα διαχείρισης των δεδομένων της λειτουργίας του ιδρύματος στη βάση ενιαίας γλώσσας και δομής.

Συντονίζει την συγκέντρωση και **κατ'έτος** απογραφή από όλες τις Σχολές, τα Τμήματα και τις Μονάδες του ιδρύματος όλων των στοιχείων της λειτουργίας τους. Τα στοιχεία αυτά αποτυπώνονται στις *Ετήσιες Εσωτερικές Εκθέσεις* που υποβάλλουν τα καθ'έκαστον τμήματα διά της οικείας Σχολής στην ΜΟ.ΔΙ.Π., και χρησιμεύουν ως βάση για την σύνταξη από αυτήν της ανά διετία *Εσωτερικής Έκθεσής* της (βλ. κατωτέρω).

Με βάση τις Ετήσιες Εσωτερικές Εκθέσεις των Ακαδημαϊκών Τμημάτων και Μονάδων του Ιδρύματος συντάσσει και υποβάλλει **ανά διετία** στην Σύγκλητο *Εσωτερική Έκθεση* σχετικά με την λειτουργία του συστήματος ΔΠ στο Ίδρυμα και εισηγείται την ανάληψη ενεργειών και πρωτοβουλιών για την βελτίωση της λειτουργίας του συστήματος αυτού.

2.5 Αξιολόγηση και Πιστοποίηση του Εσωτερικού Συστήματος ΔΠ

Σημαντικότερος όμως είναι ο ρόλος της ΜΟ.ΔΙ.Π. στην περιοδική, **ανά τετραετία**, αξιολόγηση του Ιδρύματος και **πιστοποίηση** του συστήματος ΔΠ, καθώς έχει την ευθύνη για την σύνταξη της *Έκθεσης Αυτοαξιολόγησης*¹ του Ιδρύματος.

3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

3.1 Το Πλαίσιο

Η πολιτική και οι διαδικασίες ΔΠ των Α.Ε.Ι., όπως και των ακαδημαϊκών τους μονάδων (Σχολών, Τμημάτων κλπ.), αξιολογούνται και πιστοποιούνται περιοδικά - τόσο εσωτερικά, με ευθύνη της ΜΟ.ΔΙ.Π., όσο και εξωτερικά, με ευθύνη της ανεξάρτητης *Αρχής Διασφάλισης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση* (Α.ΔΙ.Π.).

Σύμφωνα με τον Νόμο 4009/2011², οι προϋποθέσεις, τα κριτήρια (ποιότητα των Προγραμμάτων Σπουδών, της Εκπαίδευσης, της Έρευνας, των Λοιπών Υπηρεσιών) και οι διαδικασίες της Εσωτερικής αλλά και της Εξωτερικής αξιολόγησης και Πιστοποίησης του εσωτερικού συστήματος διασφάλισης της ποιότητας των Α.Ε.Ι. αναλύονται και εξειδικεύονται με ειδικές κατευθύνσεις και οδηγίες, που δημοσιοποιούνται από την Α.ΔΙ.Π.

Η διαδικασία πιστοποίησης περιλαμβάνει τέσσερις φάσεις :

Φάση 1^η - **Σχεδιασμός** και ανάπτυξη του Εσωτερικού Συστήματος ΔΠ του Ιδρύματος.

Φάση 2^η - **Αυτοαξιολόγηση** του Ιδρύματος και του Συστήματος ΔΠ.

Φάση 3^η - **Εξωτερική αξιολόγηση** του Ιδρύματος και του Συστήματος ΔΠ από επιτροπή ανεξάρτητων εξωτερικών εμπειρογνομώνων.

¹ Βλέπε κατωτέρω.

² Άρθρα 64-75.

Φάση 4^η - Έκδοση **Απόφασης πιστοποίησης** από το Συμβούλιο της ΑΔΙΠ.

3.2 Σχεδιασμός και Ανάπτυξη του Εσωτερικού Συστήματος ΔΠ του Ιδρύματος.

Η συγκεκριμένη φάση περιλαμβάνει :

(α) Δράσεις της ΑΔΙΠ (επισκέψεις, συναντήσεις, σεμινάρια, ημερίδες, έκδοση εγκυκλίων κλπ) με στόχο την ανάλυση και διευκρίνιση των αρχών, των κριτηρίων, της μεθοδολογίας και των διαδικασιών οργάνωσης και αξιολόγησης του συστήματος ΔΠ των ιδρυμάτων.

(β) Συστηματική «ανάλυση των γενικών αρχών και κριτηρίων ΔΠ των ιδρυμάτων» με ευθύνη της ΑΔΙΠ. Το σχετικό σχεδιάγραμμα (βλ. Παράρτημα) βασίζεται, όπως προαναφέρθηκε, στις διεθνείς πρακτικές, ιδίως εκείνες του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης, και τις αρχές και κατευθύνσεις της ΑΔΙΠ (Ν. 4009/2011, άρθρο 14, 1).

Οι αρχές και τα κριτήρια αλλά και τα ειδικότερα σημεία στα οποία αυτά αναλύονται υπαγορεύουν την διαμόρφωση/ σύνταξη με ευθύνη της ΜΟΔΙΠ συγκεκριμένων ρυθμίσεων, κανονισμών και παρατηρήσεων που συναποτελούν μέρη ή κεφάλαια του εσωτερικού συστήματος ΔΠ του ιδρύματος και αναμένεται να συμπεριληφθούν ως τεκμηριωτικό υλικό στην φάση της αυτοαξιολόγησης.

Η «Ανάλυση των Αρχών και Κριτηρίων» αποτελεί την βάση του «Προτύπου Σχήματος Αυτοαξιολόγησης του ιδρύματος» (βλ. κατωτέρω). Προβλέπεται όμως ότι θα χρησιμεύσει και για την διαμόρφωση του προτύπου σχήματος της Έκθεσης Πιστοποίησης (βλ. κατωτέρω), στο πλαίσιο της οποίας ελέγχεται, αξιολογείται από την Επιτροπή Εξωτερικών εμπειρογνομόνων καθένα από τα κριτήρια και τα επί μέρους σημεία που αυτό περιλαμβάνει.

(γ) Συγκρότηση από τη ΜΟΔΙΠ ομάδων εργασίας από ειδικούς επιστήμονες και από μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας στις οποίες θα γίνει ανάθεση σχεδιασμού, ανάπτυξης και επεξεργασίας επί μέρους ενοτήτων του εσωτερικού συστήματος ΔΠ του ιδρύματος. Η ΑΔΙΠ βρίσκεται στη διάθεση των ΑΕΙ για ουσιαστική συνδρομή κατά τον σχεδιασμό, εγκατάσταση και παρακολούθηση του εσωτερικού συστήματος ΔΠ.

3.3 Αυτοαξιολόγηση του Ιδρύματος

- Προβλέπει την σύνταξη και υποβολή στην ΑΔΙΠ από το προς πιστοποίηση Ίδρυμα **Έκθεσης Αυτοαξιολόγησης.**
- Για λόγους πληρότητας στοιχείων και δεδομένων αλλά και για να διευκολύνεται η αντιστοίχιση/σύγκριση προς τα εσωτερικά συστήματα ΔΠ των άλλων ΑΕΙ του εσωτερικού ή και του εξωτερικού η ΑΔΙΠ προτείνει ως βάση για την σύνταξη της Έκθεσης το «Πρότυπο Σχήμα Αυτοαξιολόγησης Ιδρύματος», δομημένο σύμφωνα με την «Ανάλυση των κριτηρίων ΔΠ» που προαναφέρθηκε.

Οι απαραίτητοι για την παρακολούθηση του συστήματος δείκτες προκύπτουν από τις ετήσιες απογραφικές εκθέσεις των επί μέρους τμημάτων και μονάδων του ιδρύματος (βλ. παραπάνω).

- Η Έκθεση διαβιβάζεται στην ΑΔΙΠ από την ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος, αφού προηγουμένως εγκριθεί από την Σύγκλητο και το Συμβούλιο του Ιδρύματος.

3.4 Εξωτερική αξιολόγηση του Ιδρύματος και Πιστοποίηση του Συστήματος ΔΠ.

Οι όροι συγκρότησης της Επιτροπής εξωτερικών εμπειρογνομόνων και οι διαδικασίες εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης του Ιδρύματος με ευθύνη της ΑΔΙΠ προβλέπονται από το άρθρο 70 του Νόμου 4009/2011.

Η διαδικασία αξιολόγησης απαντά σε τέσσερα βασικά ερωτήματα:

- 1. Πού στοχεύει το ίδρυμα;**
- 2. Πώς μεθοδεύει την επίτευξη των στόχων του;**
- 3. Πώς μεθοδεύει την αξιολόγηση των επιδόσεών του;**
- 4. Πώς προωθεί τις αναγκαίες για την βελτίωσή του αλλαγές;**

Η εξωτερική αξιολόγηση οδηγεί στην σύνταξη της σχετικής Έκθεσης, η οποία υποβάλλεται στην ΑΔΙΠ και κοινοποιείται στην ΜΟΔΙΠ του ιδρύματος, η οποία μπορεί, μέσα σε συγκεκριμένη προθεσμία, να διατυπώσει παρατηρήσεις ή και να υποβάλει ένσταση. Οι παρατηρήσεις διαβιβάζονται από την ΑΔΙΠ στην Επιτροπή και αντιμετωπίζονται κατά την απόλυτη κρίση της. Τυχόν ένσταση αντιμετωπίζεται από ειδική επιτροπή ενστάσεων.

3.5 Απόφαση Πιστοποίησης

Με βάση την τελική Εξωτερική Έκθεση το Συμβούλιο της ΑΔΙΠ εκδίδει την Απόφαση Πιστοποίησης που μπορεί να είναι θετική, θετική υπό όρους ή αρνητική.

Οι Εξωτερικές Εκθέσεις δημοσιοποιούνται στον δικτυακό τόπο της ΑΔΙΠ στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

Σχετικά με την διάρκεια ισχύος, τους όρους και προϋποθέσεις και το χρονοδιάγραμμα αναθεώρησης των αποφάσεων πιστοποίησης του συστήματος ΔΠ εφαρμόζονται οι προβλεπόμενες από τον Ν. 4009/2011 άρθρο 71, 1-5 πρόνοιες.

Βαθμολόγηση του Συστήματος από την εξωτερική Επιτροπή

(θα συμπληρωθεί)

Αυτή η σελίδα είναι ανεξάρτητη και αποτελεί μια πρώτη προσέγγιση στη μελλοντική βαθμολογία για πιστοποίηση του ΣΔΠ. Αφορά μόνο την Ενότητα II της Αυτοαξιολόγησης ΑΕΙ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (με βάση τα ESG)

1. Πολιτική και Στρατηγική Διασφάλισης Ποιότητας (ΔΠ)

Τα Α.Ε.Ι. πρέπει να έχουν συγκεκριμένη επίσημη πολιτική ΔΠ, η οποία αποτελεί μέρος της στρατηγικής τους και πρέπει να δημοσιοποιείται. Στην ανάπτυξη και εφαρμογή της πολιτικής αυτής, με τις κατάλληλες δομές και διαδικασίες, πρέπει να συμμετέχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι εσωτερικοί παράγοντες. Πρέπει επίσης να προβλέπεται η συμμετοχή των φοιτητών αλλά και ενδιαφερόμενων εξωτερικών κοινωνικών ομάδων.

Η διαμόρφωση επίσημης πολιτικής και η καθιέρωση συγκεκριμένων διαδικασιών διασφαλίζουν το πλαίσιο, εντός του οποίου θα μπορούν τα Α.Ε.Ι. να αναπτύξουν και να παρακολουθούν περιοδικά την αποτελεσματικότητα του συστήματος Διασφάλισης της Ποιότητάς τους και την συνεχή του βελτίωση. Παράλληλα, ενισχύουν την εμπιστοσύνη της πολιτείας και της κοινωνίας στην αυτοδιοίκηση των ΑΕΙ, ενώ στηρίζουν την ανάπτυξη πολιτισμού ποιότητας, στον οποίο όλοι οι ενδιαφερόμενοι εσωτερικοί παράγοντες αναλαμβάνουν τις ευθύνες που τους αναλογούν και συμμετέχουν στην ΔΠ σε όλα τα επίπεδα του ιδρύματος. Είναι ως εκ τούτου σκόπιμο πολιτική και διαδικασίες να λαμβάνουν επίσημο χαρακτήρα και να είναι δημοσιοποιημένα και εύκολα προσιτά, ώστε να παρέχουν τις απαραίτητες και χρήσιμες πληροφορίες σε όσους πρέπει να γνωρίζουν τις πρακτικές πλευρές της εφαρμογής των διαδικασιών αυτών.

Το επίσημο κείμενο της πολιτικής του Ιδρύματος πρέπει να απηχεί την σχέση μεταξύ έρευνας και διδασκαλίας και να λαμβάνει υπ' όψη το πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργεί το ίδρυμα, το συγκεκριμένο πλαίσιο του ιδρύματος και την στρατηγική του προσέγγιση. Πρέπει να καλύπτει:

- Την οργάνωση του συστήματος ΔΠ.
- Τα τμήματα, τις σχολές και τις άλλες ακαδημαϊκές μονάδες, καθώς και όλες τις διοικητικές και άλλες μονάδες, τα μέλη του προσωπικού και τους φοιτητές.
- Θέματα ακαδημαϊκής ακεραιότητας και ανεξαρτησίας.
- Θέματα προστασίας των φοιτητών και του προσωπικού από κάθε είδους μεροληπτικές παρεμβάσεις και διακρίσεις.
- Την συμμετοχή στην ΔΠ ενδιαφερόμενων εξωτερικών παραγόντων.

Η πολιτική μεταφράζεται σε πράξη μέσω ποικίλων διαδικασιών ΔΠ, που αφορούν όλους τους ενδιαφερόμενους παράγοντες εντός του ιδρύματος. Η πολιτική ΔΠ πρέπει να καλύπτει και όλες τις δραστηριότητες του ιδρύματος που ανατίθενται εργολαβικά ή υλοποιούνται από τρίτους. Η εφαρμογή, παρακολούθηση και αναθεώρηση της πολιτικής είναι απόφαση του ιδρύματος.

Στο επίσημο κείμενο της πολιτικής του Ιδρύματος πρέπει ενδεικτικά να αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα σημεία:

- 1.1. Το Ίδρυμα έχει προσδιορίσει την πολιτική του, τους αντικειμενικούς στόχους που προκύπτουν από αυτήν και τα μέσα για την υλοποίησή τους.

- 1.2. Το Ίδρυμα έχει διαμορφώσει συγκεκριμένο σύστημα ΔΠ, την αποτελεσματικότητα του οποίου στην επίτευξη των στόχων του αξιολογεί και αναλύει.
- 1.3. Πολιτική και διαδικασίες ΔΠ έχουν διατυπωθεί επίσημα: έχουν εγκριθεί από τις αρμόδιες αρχές, ανακοινωθεί στο σύνολο του πάσης φύσεως προσωπικού και δημοσιοποιηθεί.
- 1.4. Το Ίδρυμα συντάσσει αναλυτικό οδηγό εφαρμογής, όπου εκτίθενται λεπτομερώς οι διαδικασίες λειτουργίας του συστήματος ΔΠ.

Η επίσημη διατύπωση της πολιτικής του Ιδρύματος προσδιορίζει:

- την στρατηγική του ιδρύματος για την διασφάλιση της ποιότητας και του υψηλού επιπέδου των σπουδών και των απονεμόμενων τίτλων,
- την οργάνωση του εσωτερικού συστήματος ΔΠ του ιδρύματος,
- τις ευθύνες αναφορικά με την ΔΠ που αντιστοιχούν στα διάφορα επί μέρους όργανα και πρόσωπα,
- τον ρόλο των φοιτητών στην ΔΠ,
- τις διαδικασίες εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης της πολιτικής.

Οι άξονες ανάπτυξης και βελτίωσης της εκπαίδευσης ορίζονται με σαφήνεια.

Οι στόχοι κάθε προγράμματος σπουδών ορίζονται με ακρίβεια και δημοσιοποιούνται.

Η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού επιτρέπει τον έλεγχο της καταλληλότητας και της προσήλωσης στην επίτευξη των στόχων τόσο των διδασκόντων και των ερευνητών, όσο και του διοικητικού και τεχνικού προσωπικού, της βιβλιοθήκης και των υπηρεσιών υγείας.

Σημεία ελέγχου κατά την εξωτερική αξιολόγηση του συστήματος:

- Η ύπαρξη πολιτικής που εγγυάται την ποιότητα των προγραμμάτων σπουδών και των απονεμόμενων τίτλων, και ο τρόπος που αυτή μεταφράζεται σε λειτουργικές διαδικασίες.
- Ο ορισμός και η εφαρμογή στρατηγικής συνεχούς βελτίωσης της ποιότητας.
- Η δημοσιοποίηση της πολιτικής, της στρατηγικής και των διαδικασιών.
- Ο ρόλος των φοιτητών και των ενδιαφερόμενων κοινωνικών ομάδων, εσωτερικών και εξωτερικών, στην εφαρμογή πολιτικής ΔΠ.

2. Σχεδιασμός, έγκριση, παρακολούθηση και περιοδική αναθεώρηση των προγραμμάτων σπουδών και των απονεμόμενων τίτλων

Όλα τα ιδρύματα πρέπει να διαθέτουν διαδικασίες σχεδιασμού και έγκρισης, παρακολούθησης και περιοδικής αναθεώρησης των προγραμμάτων σπουδών και των απονεμόμενων τίτλων. Τα προγράμματα σπουδών πρέπει σχεδιάζονται κατά τρόπον ώστε να ανταποκρίνονται στους στόχους που τίθενται για καθένα από αυτά, ιδίως δε στα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Οι στόχοι του προγράμματος πρέπει να προσδιορίζονται και να ανακοινώνονται με σαφήνεια και να αφορούν στο

σωστό επίπεδο του εθνικού πλαισίου προσόντων για την ανώτατη εκπαίδευση και, κατ'έκταση του αντίστοιχου ευρωπαϊκού πλαισίου.

Τα προγράμματα σπουδών αποτελούν τον πυρήνα της εκπαιδευτικής αποστολής της ανώτατης εκπαίδευσης. Παρέχουν στους φοιτητές επιστημονικές γνώσεις αλλά και δεξιότητες, που είναι δυνατόν να επηρεάσουν την προσωπική τους ανάπτυξη και μπορούν να εφαρμόζονται στην μελλοντική τους σταδιοδρομία.

Τα προγράμματα σπουδών:

- Έχουν σχεδιασθεί με γενικούς αντικειμενικούς στόχους σύμφωνους προς την στρατηγική του ιδρύματος και έχουν σαφώς διατυπωμένα μαθησιακά αποτελέσματα.
- Σχεδιάσθηκαν με την συμμετοχή των φοιτητών και τους άλλους ενδιαφερόμενους παράγοντες.
- Αξιοποιούν την εξωτερική εμπειρία και τα ειδικά σημεία αναφοράς.
- Ο σχεδιασμός τους καθιστά δυνατή την ομαλή πρόοδο των σπουδαστών.
- Προσδιορίζουν τον αναμενόμενο φόρτο εργασίας των φοιτητών, π.χ. σε ECTS.
- Υπόκεινται σε διαδικασία επίσημης έγκρισης από το ίδρυμα.

Η υιοθέτηση και συστηματική εφαρμογή αποτελεσματικών ενεργειών ΔΠ, οι οποίες παρέχουν εγγυήσεις ότι τα προγράμματα σπουδών είναι καλοσχεδιασμένα, παρακολουθούνται τακτικά και αναθεωρούνται περιοδικά, ώστε να διασφαλίζεται η συνεχιζόμενη συνάφεια και επικαιρότητά τους. Παράλληλα όμως ενισχύουν και συντηρούν την εμπιστοσύνη στην Ανώτατη Εκπαίδευση των φοιτητών και των άλλων ενδιαφερόμενων κοινωνικών ομάδων.

Οι σχετικές ενέργειες πρέπει να προβλέπουν, μεταξύ άλλων:

- 2.1 Την τακτική αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών με προκαθορισμένες διαδικασίες και κριτήρια.
- 2.2 Την σύνταξη Οδηγού για την οργάνωση προγραμμάτων σπουδών και απονεμόμενων τίτλων, που περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενέργειες:
 - ακριβή ορισμό και δημοσιοποίηση των μαθησιακών στόχων,
 - περιγραφή της διαδικασίας σύνταξης του περιεχομένου του προγράμματος σπουδών και των επί μέρους μαθημάτων,
 - αναφορά στα διάφορα προγράμματα και τύπους ανώτατης εκπαίδευσης
 - προσδιορισμό των αναγκών και του τρόπου εξασφάλισης των κατάλληλων εκπαιδευτικών πόρων,
 - περιγραφή της διαδικασίας έγκρισης κάθε προγράμματος σπουδών από όργανο άλλο από τους υπεύθυνους διδάσκοντες του προγράμματος,
 - παρακολούθηση της προόδου και της επιτυχίας των φοιτητών,
 - τακτική αξιολόγηση των προγραμμάτων από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες,
 - τακτική ανατροφοδότηση από εκπροσώπους του χώρου της απασχόλησης και άλλους σχετικούς οργανισμούς.

Σημεία ελέγχου κατά την εξωτερική αξιολόγηση του συστήματος:

- Η ύπαρξη δημοσιοποιημένης, εφαρμοσμένης και αξιολογημένης διαδικασίας που περιγράφει την σύλληψη, υλοποίηση και την επιτυχία των προγραμμάτων σπουδών και των απονεμόμενων τίτλων.

3. Εκπαίδευση, διδασκαλία και αξιολόγηση με τον φοιτητή στο επίκεντρο (φοιτητοκεντρική)

Τα ιδρύματα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι τα προγράμματα σπουδών ενθαρρύνουν τους φοιτητές να αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στην δημιουργία της μαθησιακής διαδικασίας και ότι η αξιολόγηση των φοιτητών απηχεί αυτή την αντίληψη.

3.1 Η φοιτητοκεντρική εκπαίδευση και διδασκαλία κινητοποιεί την βούληση για εμπλοκή των φοιτητών στην μαθησιακή διαδικασία. Προϋποθέτει ιδιαίτερη μέριμνα κατά τον σχεδιασμό και τη διάθεση των προγραμμάτων σπουδών και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

Η εφαρμογή φοιτητοκεντρικής εκπαίδευσης και διδασκαλίας:

- Σέβεται και προστατεύει την ποικιλότητα των φοιτητών και των αναγκών τους, προβλέποντας ποικίλες αλλά συνεκτικές μαθησιακές διαδρομές.
- Μελετά και χρησιμοποιεί διαφορετικούς τρόπους διδασκαλίας, όπου χρειάζεται.
- Χρησιμοποιεί ποικιλία παιδαγωγικών μεθόδων.
- Ενθαρρύνει το αίσθημα αυτονομίας στον εκπαιδευόμενο, ενώ διασφαλίζει κατάλληλη καθοδήγηση και στήριξη από τον διδάσκοντα.
- Προάγει τον αμοιβαίο σεβασμό στο πλαίσιο της σχέσης εκπαιδευόμενου-διδασκάλου.

3.2 Φοιτητοκεντρική αξιολόγηση των φοιτητών

Επειδή η ποιότητα της εκπαίδευσης έχει σοβαρές επιπτώσεις στην πρόοδο και μελλοντική σταδιοδρομία των φοιτητών, οι σχετικές διαδικασίες ΔΠ πρέπει να λαμβάνουν υπόψη, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- Οι αξιολογητές είναι εξοικειωμένοι με τις ισχύουσες εξεταστικές μεθόδους και υποστηρίζονται προκειμένου να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους στον τομέα αυτόν.
- Η επιλογή διαδικασιών και μεθόδων αξιολόγησης πρέπει να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα ευρύτατη γνώση και εμπειρία σε θέματα διαδικασιών δοκιμασίας και ελέγχου.
- Τα κριτήρια και η μέθοδος αξιολόγησης και τα κριτήρια βαθμολόγησης δημοσιοποιούνται εκ των προτέρων.
- Τα επιτυγχανόμενα μαθησιακά αποτελέσματα αναλύονται ως προς τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Στους φοιτητές παρέχεται σχετική ανατροφοδότηση, που, αν χρειάζεται, συνδέεται με συμβουλευτική επί της μαθησιακής διαδικασίας.
- Στο μέτρο του δυνατού, η αξιολόγηση πραγματοποιείται από δύο ή περισσότερους εξεταστές.

- Οι κανονισμοί αξιολόγησης λαμβάνουν υπ' όψη τυχόν ιδιαίζουσες καταστάσεις ή περιπτώσεις.
- η αξιολόγηση των φοιτητών παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας και υποστήριξης των εκπαιδευομένων.
- Η αξιολόγηση χαρακτηρίζεται από συνέπεια, εφαρμόζεται ισότιμα σε όλους τους φοιτητές και διεξάγεται σύμφωνα με τις προκαθορισμένες διαδικασίες.
- Υπάρχει επίσημη διαδικασία αντιμετώπισης παραπόνων και ενστάσεων των φοιτητών.

Η αξιολόγηση των φοιτητών προϋποθέτει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Οι διαδικασίες και τα κριτήρια αξιολόγησης των φοιτητών ορίζονται και επικαιροποιούνται τακτικά.
- Το ίδρυμα χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των φοιτητών ως ένα από τα μέσα αποτίμησης της αποτελεσματικότητας της διδασκαλίας και υποστήριξης που παρέχει στους φοιτητές.
- Οι διαδικασίες αξιολόγησης των φοιτητών:
 - σχεδιάζονται με στόχο την αποτίμηση της επιτυχίας των στόχων της εκπαίδευσης
 - προσαρμόζονται στους διάφορους στόχους: πρόοδος, ενδιάμεσα αποτελέσματα, τελική αποτίμηση
 - έχουν σαφή και δημοσιοποιημένα κριτήρια βαθμολογίας
 - λαμβάνουν υπ' όψη τους ισχύοντες κανονισμούς
 - ορίζουν σαφείς κανόνες σχετικά με την στάθμιση των απουσιών, ασθενειών και άλλων ειδικών περιπτώσεων.
 - Τις αξιολογήσεις των φοιτητών διεξάγουν εξεταστές που έχουν αποδεδειγμένη γνώση του θέματος.
 - Ελέγχεται τακτικά αν οι αξιολογήσεις των φοιτητών γίνονται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες και τις προκαθορισμένες διαδικασίες.
 - Το ίδρυμα χρησιμοποιεί συγκεκριμένα μέσα πληροφόρησης των φοιτητών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου των γνώσεων και τα εφαρμοζόμενα κριτήρια.

Σημεία ελέγχου κατά την εξωτερική αξιολόγηση του συστήματος:

- Η ύπαρξη διαδικασιών και κριτηρίων αξιολόγησης των φοιτητών, που διατυπώνονται, δημοσιοποιούνται και αξιολογούνται τακτικά από το ίδρυμα.
- Ο έλεγχος από το ίδρυμα της συστηματικής και διαρκούς εφαρμογής των διαδικασιών και του σεβασμού των κριτηρίων.

4. Εισδοχή φοιτητών, πρόοδος, αναγνώριση και πιστοποίηση

Τα ιδρύματα πρέπει να εφαρμόζουν συνεχώς προκαθορισμένους και δημοσιοποιημένους κανονισμούς για όλες τις φάσεις του εκπαιδευτικού κύκλου των φοιτητών, δηλ. την εισδοχή, πρόοδο, αναγνώριση και πιστοποίηση των σπουδών.

Η εξασφάλιση των αναγκαίων για την πρόοδο της ακαδημαϊκής σταδιοδρομίας τους όρων και στήριξης είναι προς το συμφέρον των φοιτητών, αλλά και των

προγραμμάτων, των ιδρυμάτων και των συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης. Η διαδικασία εισαγωγής, αναγνώρισης και ολοκλήρωσης είναι ζωτικής σημασίας, ιδίως όταν υπάρχει κινητικότητα των φοιτητών εντός και πέρα από το εθνικό σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης.

Επιβάλλεται οι διαδικασίες και τα κριτήρια εισδοχής να εφαρμόζονται με συνέπεια και διαφάνεια και να προσφέρεται πρόγραμμα ενημέρωσης για το ίδρυμα και το τμήμα.

Τα ιδρύματα πρέπει να υιοθετούν διαδικασίες και εργαλεία για την συλλογή, παρακολούθηση και διαχείριση πληροφοριών για την πρόοδο των φοιτητών.

Η αναγνώριση των τίτλων της ανώτατης εκπαίδευσης, των εκπαιδευτικών περιόδων και των πρότερων γνώσεων, αποτελούν ουσιαστικούς παράγοντες διασφάλισης της προόδου των σπουδών των φοιτητών, και προάγουν την κινητικότητα. Οι ορθές διαδικασίες αναγνώρισης βασίζονται, μεταξύ άλλων στις ακόλουθες αρχές:

- Οι διαδικασίες αναγνώρισης είναι σε συμφωνία με τις αρχές του Συμφώνου Αναγνώρισης της Λισαβόνας.
- Συνεργασία με άλλα ιδρύματα και οργανισμούς ΔΠ και με τον εθνικό οργανισμό ΔΠ με σκοπό την διασφάλιση συνέπειας αναγνωρίσεων σε όλη τη χώρα.

Η αποφοίτηση αντιπροσωπεύει για τους φοιτητές την κορωνίδα της περιόδου σπουδών. Πρέπει να χορηγείται στον φοιτητή αναλυτική πληροφόρηση σχετικά με τους τίτλους σπουδών που απέκτησε, τά μαθησιακά αποτελέσματα που επέτυχε, το πλαίσιο, το επίπεδο και το περιεχόμενο των σπουδών που ολοκλήρωσε με επιτυχία.

Σημεία ελέγχου κατά την εξωτερική αξιολόγηση του συστήματος:

- Η ύπαρξη δημοσιοποιημένων διαδικασιών για την εισδοχή, πρόοδο, αναγνώριση και πιστοποίηση των σπουδών.

5. Διασφάλιση της Ποιότητας του Εκπαιδευτικού Προσωπικού

Τα Ιδρύματα πρέπει να διαθέτουν συγκεκριμένα μέσα που εξασφαλίζουν και εγγυώνται την ποιότητα και τις ικανότητες του εκπαιδευτικού τους προσωπικού. Τα μέσα αυτά πρέπει να είναι διαθέσιμα στις επιτροπές εξωτερικής αξιολόγησης και να αξιολογούνται στις εκθέσεις τους. Οι διαδικασίες επιλογής και ανάπτυξης του προσωπικού πρέπει να είναι αντικειμενικές και διαφανείς.

Ο ρόλος του διδάσκοντος στην δημιουργία εκπαιδευτικής εμπειρίας υψηλής ποιότητας και στην απόκτηση γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων είναι κεντρικός. Ο ρόλος του διδάσκοντος όμως μεταβάλλεται λόγω της ποικιλότητας του φοιτητικού πληθυσμού και της μεγαλύτερης έμφασης στα μαθησιακά αποτελέσματα, που προϋποθέτουν φοιτητοκεντρική εκπαίδευση και διδασκαλία.

Τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης έχουν πρωταρχική ευθύνη για την ποιότητα του προσωπικού τους, στο οποίο πρέπει να παρέχουν υποστηρικτικό περιβάλλον προκειμένου να διεκπεραιώνουν το έργο τους αποτελεσματικά.

Απαραίτητες προϋποθέσεις είναι, μεταξύ άλλων:

- Θέσπιση και εφαρμογή σαφών, διαφανών και αντικειμενικών διαδικασιών επιλογής και όροι απασχόλησης που αναγνωρίζουν την σπουδαιότητα της διδασκαλίας.
- Προσφορά ευκαιριών και προαγωγή της επαγγελματικής ανάπτυξης του διδακτικού προσωπικού.
- Ενθάρρυνση της επιστημονικής δραστηριότητας με στόχο την ενίσχυση του δεσμού μεταξύ εκπαίδευσης και έρευνας.
- Ενθάρρυνση καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων και της χρήσης νέων τεχνολογιών.

Ως ο σημαντικότερος μαθησιακός παράγων, όλοι οι διδάσκοντες επιβάλλεται:

- να έχουν πλήρη γνώση και κατανόηση του θέματος που διδάσκουν,
- να έχουν τις αναγκαίες ικανότητες και πείρα για να μεταδώσουν αποτελεσματικά τις γνώσεις και την κατανόησή τους στους φοιτητές σε συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο, και
- να λαμβάνουν την αναγκαία ανατροφοδότηση σχετικά με την προσωπική τους επίδοση.

Σύμφωνα με τα παραπάνω :

Η διαδικασία αξιολόγησης του εκπαιδευτικού-ερευνητικού προσωπικού πρέπει να περιλαμβάνει:

- αξιολόγηση των επιστημονικών και παιδαγωγικών ικανοτήτων των εκπαιδευτικών-ερευνητών κατά την πρόσληψή τους,
- την αξιολόγηση της ποιότητας των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων από τους φοιτητές,
- την ενημέρωση των εκπαιδευτικών για την γνώμη των φοιτητών σχετικά με την ποιότητα των εκπαιδευτικών τους δραστηριοτήτων,
- την αξιολόγηση των αναγκών του εκπαιδευτικού-ερευνητικού προσωπικού για εκπαίδευση,
- την διαμόρφωση και υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για το εκπαιδευτικό-ερευνητικό προσωπικό,
- την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού έργου του εκπαιδευτικού-ερευνητικού προσωπικού,
- την συμμετοχή του εκπαιδευτικού-ερευνητικού προσωπικού στις δραστηριότητες του ιδρύματος.

Σημεία ελέγχου κατά την εξωτερική αξιολόγηση του συστήματος:

- Ύπαρξη διαδικασιών που εγγυώνται την ποιότητα και ικανότητα του εκπαιδευτικού-ερευνητικού προσωπικού, η οποία ορίζεται, εφαρμόζεται και αξιολογείται από το Ίδρυμα.

6. Εκπαιδευτική υποδομή και υποστήριξη των φοιτητών

Τα ιδρύματα πρέπει να διαθέτουν πόρους ικανούς να στηρίζουν τις εκπαιδευτικές και διδακτικές δραστηριότητες και να διασφαλίζουν επάρκεια των διαθέσιμων υποδομών υποστήριξης της μάθησης και των φοιτητών.

Η αποτελεσματικότητα της μαθησιακής διαδικασίας εξαρτάται, πέραν των καθηγητών, και από ποικίλες υποστηρικτικές υποδομές, από τις υλικές, όπως οι βιβλιοθήκες και η πληροφοριακή υποδομή, μέχρι την ανθρώπινη υποστήριξη με τη μορφή της ατομικής συμβουλευτικής εκπαίδευσης κ.ά. Όλες οι υποστηρικτικές υποδομές πρέπει να είναι άμεσα διαθέσιμες στους φοιτητές, να είναι σχεδιασμένες σύμφωνα με τις ανάγκες τους και να αναπροσαρμόζονται με κριτήριο την ανατροφοδότηση από εκείνους που τις χρησιμοποιούν.

Ο ρόλος των υπηρεσιών υποστήριξης είναι ιδιαίτερα σημαντικός για την διευκόλυνση της κινητικότητας των φοιτητών.

Τα ιδρύματα πρέπει να ελέγχουν συστηματικά, να αναθεωρούν και να βελτιώνουν την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών υποστήριξης που διατίθενται στους φοιτητές.

Οι υποστηρικτικές δραστηριότητες και υποδομές μπορούν να οργανώνονται ποικιλοτρόπως. Η εσωτερική ΔΠ ωστόσο διασφαλίζει ότι όλες είναι κατάλληλες για την εξυπηρέτηση της ανάγκης που τις επέβαλε, ότι είναι εύκολα προσιτές και ότι οι φοιτητές είναι ενημερωμένοι σχετικά με τις διαθέσιμες υπηρεσίες.

Η αξιολόγηση της ποιότητας των εκπαιδευτικών υποδομών και της υποστήριξης των φοιτητών προϋποθέτει:

- αναγνώριση των αναγκών των φοιτητών,
- έλεγχο της καταλληλότητας των διαθέσιμων μέσων για τις συγκεκριμένες ανάγκες,
- τακτική αξιολόγηση - και βελτίωση - της καταλληλότητας των υποδομών και της αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων υποστήριξης.

Σημεία ελέγχου κατά την εξωτερική αξιολόγηση του συστήματος:

- Ύπαρξη διαδικασίας αξιολόγησης των εκπαιδευτικών υποδομών και της υποστήριξης των φοιτητών, η οποία ορίζεται και εφαρμόζεται από το Ίδρυμα.
- Τακτική αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας.

7. Πληροφοριακά Συστήματα Καταγραφής και Ανάλυσης Στοιχείων και Δεικτών

Τα ιδρύματα πρέπει να εγγυώνται την συλλογή, ανάλυση και αξιοποίηση έγκυρων πληροφοριών για την αποτελεσματική διαχείριση των προγραμμάτων σπουδών και των λοιπών λειτουργιών και δραστηριοτήτων τους.

Βάση και αφετηρία για την αποτελεσματική ΔΠ των ιδρυμάτων είναι η αυτογνωσία. Είναι σημαντικό να διαθέτουν τα ιδρύματα μέσα συλλογής και ανάλυσης των σχετικών με τις δραστηριότητές τους πληροφοριών, ώστε να γνωρίζουν τι λειτουργεί καλά και τι πρέπει να προσέξουν, ή τα αποτελέσματα καινοτόμων λειτουργιών.

Με βάση τα στοιχεία αυτά, το ίδρυμα πρέπει να επιδιώκει συγκρίσεις με άλλους παρόμοιους οργανισμούς εντός και πέρα από τον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης, με στόχο την εμβάθυνση της αυτογνωσίας του και την μεθόδευση τρόπων για δυνατή βελτίωση της λειτουργίας του.

Σε κάθε ίδρυμα, τα απαιτούμενα για την ΔΠ πληροφοριακά συστήματα πρέπει να καλύπτουν τουλάχιστον τις ακόλουθες προϋποθέσεις.

Οι δείκτες παρακολούθησης περιλαμβάνουν τουλάχιστον:

- στοιχεία ταυτότητας του φοιτητικού πληθυσμού
- στοιχεία προόδου των φοιτητών και ποσοστά επιτυχίας/αποτυχίας τους
- στοιχεία για την απασχόληση των πτυχιούχων στην αγορά εργασίας
- πληροφορίες για τον βαθμό ικανοποίησης των φοιτητών από τα προγράμματα σπουδών
- στοιχεία σχετικά με την επίτευξη των στόχων του ιδρύματος
- διαθέσιμες εκπαιδευτικές υποδομές και κόστος των υποδομών
- σταδιοδρομίες αποφοίτων

Χρησιμοποιούνται ποικίλες μέθοδοι συλλογής πληροφοριών.

Στην συλλογή και ανάλυση των πληροφοριών πρέπει να συμμετέχουν φοιτητές και διδάσκοντες.

Το ίδρυμα συγκρίνει τα ευρήματά του με τα δεδομένα άλλων ευρωπαϊκών ιδρυμάτων.

Σημεία ελέγχου κατά την εξωτερική αξιολόγηση του συστήματος:

- Η ύπαρξη διαδικασίας παρακολούθησης που επιτρέπει την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων σπουδών και των άλλων δραστηριοτήτων και λειτουργιών, η οποία περιλαμβάνει:
 - την συστηματική συλλογή δεδομένων (δείκτες και πίνακες παρακολούθησης),
 - την ανάλυση των αποτελεσμάτων και την ενεργοποίηση βελτιωτικών ενεργειών.

8. Δημοσιοποίηση

Τα ιδρύματα πρέπει να δημοσιοποιούν τακτικά επικαιροποιημένες, σαφείς, ακριβείς, αμερόληπτες και αντικειμενικές πληροφορίες, τόσο ποσοτικές όσο και ποιοτικές, σχετικά με τις δραστηριότητες και τα προγράμματα σπουδών και τους τίτλους που προσφέρουν.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του δημόσιου ρόλου τους, τα ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης έχουν την ευθύνη να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τα προσφερόμενα προγράμματα σπουδών, τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τους τίτλους που παρέχουν, τις διαδικασίες διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης που χρησιμοποιούν, και τις ευκαιρίες μάθησης που προσφέρουν στους φοιτητές τους.

Οι δημοσιοποιημένες πληροφορίες μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν τις απόψεις και τους φορείς απασχόλησης των αποφοίτων τους και τα στοιχεία ταυτότητας του τρέχοντος φοιτητικού πληθυσμού τους.

Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να είναι σαφείς, ακριβείς, αμερόληπτες, αντικειμενικές και εύκολα προσιτές και δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται απλώς για αγοραίες ευκαιρίες. Το Ίδρυμα πρέπει να αποδεικνύει ότι, σε θέματα αμεροληψίας και αντικειμενικότητας, ανταποκρίνεται στις δικές του προσδοκίες.

Η διάχυση αυτών των πληροφοριών είναι χρήσιμη για τους επίδοξους αλλά και για τους ενεργούς φοιτητές, άλλες ενδιαφερόμενες κοινωνικές/επιστημονικές ομάδες και το ευρύτερο γενικό κοινό.

Στις στοιχειώδεις προϋποθέσεις περιλαμβάνονται τουλάχιστον τα ακόλουθα.

Οι πληροφορίες που δημοσιεύει το ίδρυμα πρέπει να αναφέρονται:

- στο εκπαιδευτικό του έργο,
- στα προσφερόμενα προγράμματα σπουδών,
- στους στόχους,
- στα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα,
- στους απονεμόμενους τίτλους,
- στις διαδικασίες εκπαίδευσης και αξιολόγησης,
- στις πληροφορίες που συγκεντρώνουν από παλαιούς αποφοίτους : ικανοποίηση στον εργασιακό χώρο,
- στα χαρακτηριστικά του τρέχοντος φοιτητικού πληθυσμού.

Το ίδρυμα πρέπει να επικαιροποιεί τις δημοσιευόμενες πληροφορίες και να ελέγχει την ακρίβεια, την αντικειμενικότητα και την αμεροληψία τους.

Σημεία ελέγχου κατά τη εξωτερική αξιολόγηση του συστήματος:

- Η ύπαρξη διαδικασίας δημοσιοποίησης που ορίζεται, εφαρμόζεται, επικαιροποιείται και αξιολογείται.
- Το περιεχόμενο και η ευκολία πρόσβασης στις δημοσιοποιημένες πληροφορίες.

9. Συνεχής παρακολούθηση και περιοδική αναθεώρηση των προγραμμάτων

Τα ιδρύματα πρέπει να παρακολουθούν και να αναθεωρούν περιοδικά τα προγράμματά τους για να διασφαλίζεται η επίτευξη των στόχων τους και η ανταπόκρισή τους στις ανάγκες των φοιτητών και της κοινωνίας. Οι αναθεωρήσεις αυτές πρέπει να οδηγούν σε συνεχή βελτίωση των προγραμμάτων. Κάθε μεταβολή που σχεδιάζεται ή υιοθετείται πρέπει να κοινοποιείται σε όλους τους ενδιαφερομένους.

Η τακτική παρακολούθηση και αναθεώρηση των προγραμμάτων σπουδών αποσκοπεί στην εξασφάλιση ότι τα προσφερόμενα προγράμματα εξακολουθούν να είναι ικανοποιητικά και να δημιουργούν υποστηρικτικό και αποτελεσματικό μαθησιακό περιβάλλον για τους φοιτητές.

Προβλέπεται, μεταξύ άλλων, αξιολόγηση:

- Του περιεχομένου των προγραμμάτων υπό το πρίσμα πρόσφατης έρευνας της συγκεκριμένης επιστήμης, ώστε το πρόγραμμα να είναι επικαιροποιημένο.
- Των μεταβαλλόμενων αναγκών της κοινωνίας.
- Του φόρτου των φοιτητών και του ρυθμού προόδου των ενεργών φοιτητών και ολοκλήρωσης των σπουδών τους.
- Της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών αξιολόγησης των φοιτητών.
- Των προσδοκιών, των αναγκών και της ικανοποίησης των φοιτητών από το πρόγραμμα.
- Του μαθησιακού περιβάλλοντος και των υποστηρικτικών υπηρεσιών και της καταλληλότητάς τους σε σχέση με το πρόγραμμα.

Τα προγράμματα αναθεωρούνται τακτικά με την συμμετοχή των φοιτητών και άλλων ενδιαφερόμενων φορέων. Οι πληροφορίες που συλλέγονται, αναλύονται και το πρόγραμμα προσαρμόζεται καταλλήλως, ώστε να διασφαλίζεται η επικαιρότητά του.

Τα αναθεωρημένα σημεία του προγράμματος δημοσιοποιούνται.

Σημεία ελέγχου κατά τη εξωτερική αξιολόγηση του συστήματος:

- Η τεκμηρίωση της τελευταίας αλλαγής προγράμματος σπουδών σύμφωνα με τα πιο πάνω κριτήρια.
- Το σκεπτικό για την επόμενη αναθεώρηση, εάν έχει προγραμματισθεί.

10. Περιοδική εξωτερική αξιολόγηση

Τα ιδρύματα πρέπει να υποβάλλονται σε περιοδική εξωτερική αξιολόγηση σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές αρχές ΔΠ

Η εξωτερική αξιολόγηση μπορεί να επιβεβαιώσει την αποτελεσματικότητα του συστήματος ΔΠ του ιδρύματος, να ενεργήσει καταλυτικά για βελτίωση και να προσφέρει στο ίδρυμα νέες προοπτικές. Επίσης, αναδεικνύει πληροφορίες που μπορούν να βελτιώσουν το ίδρυμα και την κοινωνία σχετικά με την ποιότητα του ιδρύματος.

Τα ιδρύματα υπόκεινται σε περιοδική εξωτερική αξιολόγηση που αποτιμά το ρόλο και τις προοπτικές ανάπτυξης του και που λαμβάνει υπόψη κατά περίπτωση τις απαιτήσεις του νομοθετικού πλαισίου εντός του οποίου λειτουργεί. Γι' αυτό, ανάλογα με το πλαίσιο, η εξωτερική αυτή αξιολόγηση της ΔΠ μπορεί να λαμβάνει διάφορες μορφές που να στοχεύουν σε διάφορα οργανωτικά επίπεδα (π.χ. προγράμματα, σχολές ή ιδρύματα).

Η ΔΠ είναι μία συνεχής διαδικασία που δεν εξαντλείται με την εξωτερική ανατροφοδότηση ή έκθεση ή επαναληπτική διαδικασία ελέγχου εντός του ιδρύματος. Ως εκ τούτου, τα ιδρύματα διασφαλίζουν ότι η πρόοδος που επιτεύχθηκε μετά την τελευταία εξωτερική αξιολόγηση λαμβάνεται υπ' όψη όταν προετοιμάζεται η επόμενη.

Σημεία ελέγχου κατά τη εξωτερική αξιολόγηση του συστήματος:

- Ύπαρξη στρατηγικής για επίτευξη στόχων περιλαμβανομένων της ανάπτυξης δομών για συνέργιες, τόνωση της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας του ιδρύματος, κλπ.
- Πρόσδος ενεργειών για θεραπεία παρατηρήσεων της προηγούμενης εξωτερικής αξιολόγησης.